ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.12.2025 г.
COM(2025) 946 final

2025/0385 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1252

(текст от значение за ЕИП)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Законодателният акт за суровините от критично значение (Регламент (ЕО) № 2024/1252) предостави на ЕС целите и първия набор от инструменти, за да се гарантира, че промишлеността на ЕС има достъп до сигурно и устойчиво снабдяване със суровини от критично значение (СКЗ). СКЗ са необходими за производството на стратегически технологии, които са от решаващо значение за екологичния и цифровия преход, както и за приложения в отбранителната и авиокосмическата промишленост. И все пак, след влизането в сила на Законодателния акт за суровините от критично значение (ЗАСКЗ) на 23 май 2024 г., геополитизацията на доставките на суровини от критично значение беше засилена от поредица от китайски ограничения за износ на редкоземни елементи и други суровини от критично значение. Успоредно с това други глобални играчи засилиха действията си, за да осигурят достъп до СКЗ за своите индустрии чрез финансиране на проекти за СКЗ и диверсификация на своите доставки чрез партньорства.

Именно в този контекст на 3 декември 2025 г. Комисията прие плана за действие RESourceEU за ускоряване на постигането на ЗАСКЗ и за укрепване на инициативите по европейското съобщение за икономическа сигурност[1]. Планът за действие съдържа мерки за намаляване на финансовия риск и регулаторна подкрепа за проекти за СКЗ с непосредствен потенциал за диверсификация, както и мерки за операционализиране на партньорствата с трети държави, защита на единния пазар и създаване на дълготраен пазар за диверсифицирани доставки на суровини от критично значение. Сред мерките за постигане на тези цели Комисията предлага целенасочени изменения на Регламент (ЕО) № 2024/1252 („Законодателен акт за суровините от критично значение“ или „ЗАСКЗ“), за да се рационализират, изяснят и опростят някои от правилата за подобряване на кръговостта, за да се увеличи капацитетът за рециклиране и да се укрепи вторичният пазар за суровините от критично значение.

Първо, предложените изменения на ЗАСКЗ имат за цел да създадат траен пазар за веригата на стойността на суровините в Съюза. С оглед на това измененията целят да укрепят устойчивостта на промишлените сектори на Съюза, произвеждащи стратегически технологични продукти със стратегически суровини, подгрупа на СКЗ. Текущото прилагане на ЗАСКЗ подчертава наличието на риск от фрагментиране на единния пазар поради различното определяне от страна на отделните държави членки на големите компании, които трябва да извършват оценка на риска на своите вериги за доставка съгласно член 24 от ЗАСКЗ. Този риск от фрагментиране показва, че когато при пазарни недостатъци дружествата не предприемат стратегии за намаляване на уязвимостта си, Комисията може да поиска допълнителни действия. В допълнение към стимулирането на дружествата да инвестират в устойчивостта на своите вериги на доставки, тези изменения също ще стимулират търсенето на диверсифицирани източници на доставки със СКЗ.

Второ, непосредствената необходимост от бързо увеличаване на производството на СКЗ изисква разширяване на рамката на кръговостта, за да се увеличи оползотворяването и повторното използване на суровини от критично значение,

[1] COM/2025/977 final

особено за редкоземни постоянни магнити[2]. Поради това Комисията предлага изменение на ЗАСКЗ чрез разширяване на обхвата на продуктите, обхванати от задължения за етикетиране и разясняваща информация съгласно член 28 от ЗАСКЗ. Поради същите причини Комисията предлага също така да се включат отпадъците от периода преди потребление в задължението за рециклирано съдържание на постоянните редкоземни магнити, като се има предвид и фактът, че отпадъците от периода преди потребление се рециклират по-лесно и за момента са по-достъпни от отпадъците от периода след потребление.

И не на последно място, Комисията предлага да се въведе допълнителна гъвкавост в броя на поканите за представяне на проекти, необходими за една календарна година, предвид големия брой заявления за всяка покана и необходимостта да се осигури съгласувана оценка на всяко заявление. Настоящото предложение се основава на прилагането от страна на Комисията на член 7 от ЗАСКЗ относно подбора на стратегически проекти. Първата покана за представяне на проекти беше открита през 2024 г., което доведе до избора на 47 стратегически проекта в ЕС и 13 стратегически проекта извън Съюза[3]. На 25 септември 2025 г. Комисията откри втора покана.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Измененията, съдържащи се в това предложение, ще гарантират ефективно използване на ресурсите и ще подкрепят сигурното и устойчиво снабдяване със СКЗ. Предложението ще засили по-специално стратегическата автономност на Съюза чрез предоставяне и осигуряване на диверсификация на неговите вериги за доставки. Инициативата на плана за действие RESourceEU засилва други мерки за постигане на целите на политиката на Съюза в областта на промишлената и икономическата сигурност и допринася за целите, определени в съобщението за Пакт за чиста промишленост, и е тясно свързана с европейската доктрина за икономическа сигурност.

В същото време измененията ще подкрепят екологичния и цифровия преход, като гарантират наличността на основни ресурси, използвани от промишлеността в различни сектори. Измененията ще подобрят проследимостта, за да се подпомогне оползотворяването в края на жизнения цикъл и да се насърчи постепенното използване на рециклирани суровини, като по този начин се допринесе за съгласувана и координирана рамка за засилване на кръговостта и осигуряване на снабдяването на Съюза със СКЗ.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Това предложение е съгласувано и гарантира взаимно допълване и полезни взаимодействия с други политики на Съюза.

---

[2] Mc Govern, L., Tapoglou, E. and Georgakaki, A., Material streams from wind energy decommissioning to 2050 (Материални потоци от извеждането от експлоатация на инсталации за вятърна енергия до 2050 г.), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г., https://data.europa.eu/doi/10.2760/0326924, JRC139814

[3] Избрани стратегически проекти съгласно ЗАСКЗ

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

В съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз предложеният регламент има за цел да допринесе за доброто функциониране на единния пазар, по-специално чрез укрепване и изясняване на правилата, гарантиращи сигурни и устойчиви доставки на СКЗ за Съюза.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Общата цел на предложението е да се осигури еднаквост и да се рационализират някои процедури на равнището на Съюза, за да се подготвят големите дружества, които извършват дейност в една или повече държави членки, да се справят с проблеми с веригите на доставки и да се въведат мерки за смекчаване на последиците.

Целите на настоящото предложение не могат да бъдат постигнати чрез самостоятелни действия на държавите членки.

- **Пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като не надхвърля минимума, необходим за постигането на посочените цели на равнището на Съюза и нужен за тази цел.

- **Избор на инструмент**

Един регламент за изменение на Регламента за ЗАСКЗ е подходящ правен инструмент за изпълнение на целите на RESourceEU.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не е приложимо.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Въпреки че не бяха проведени официални консултации със заинтересованите страни, предложените изменения са резултат от технически работилници с представители на цялата верига на стойността на постоянните магнити, от обмени в рамките на Съвета за СКЗ, както и от техническата работа, извършена от Съвместния изследователски център в подготовка на вторичното законодателство съгласно членове 28 и 29 от ЗАСКЗ.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Поради естеството на предложените изменения и спешността за настоящото предложение не бяха събрани и използвани експертни становища.

- **Оценка на въздействието**

Поради спешния характер на предложението не беше направена оценка на въздействието.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Не е приложимо.

- **Основни права**

Предложението няма отражение върху защитата на основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Настоящото предложение изменя ЗАСКЗ и включва промени в плановете за изпълнение на държавите членки, по-специално чрез премахване на задължението за държавите членки да определят големите дружества и чрез прехвърляне на това задължение на Комисията. Тази промяна опростява и рационализира административните процедури на равнището на Съюза.

Задълженията и механизмите за докладване за някои дружества се изясняват чрез целенасочени промени в много ограничен брой членове.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Член 1 изменя Регламент (ЕС) 2024/1252.

В член 1, параграф 1 се променя броят на крайните срокове за открити покани за подаване на заявления за стратегически проекти по ЗАСКЗ.

В член 1, параграф 2, буква а) се опростява задължението за определяне на големите дружества, като то се прехвърля от националните администрации към Комисията.

В член 1, параграф 2, буква б) се изисква Комисията да уведомява големите дружества за техните задължения.

В член 1, параграф 2, буква в) се уточнява задължението за големите дружества и аспектите, които трябва да бъдат взети предвид при оценката на тяхната готовност при рискове.

В член 1, параграф 2, буква г) се изясняват задълженията, които големите дружества трябва да спазват за мерките за смекчаване.

В член 1, параграф 2, буква д) се засилва задължението на големите дружества да информират управителните си съвети за оценката на риска.

Член 1, параграф 2, буква е) позволява на Комисията да изисква информация от големите дружества относно спазването от тяхна страна на задълженията за оценка на риска и оправомощава Комисията да уточнява, ако е необходимо, мерките за смекчаване за големите дружества чрез делегирани актове.

В член 1, параграф 2, буква ж) се заличава параграф, който вече не е адаптиран, тъй като задълженията по член 28 от ЗАСКЗ са възложени на Комисията.

В член 1, параграф 3 се разширява списъкът на продуктите, съдържащи постоянни магнити, които трябва да бъдат взети под внимание от Комисията при етикетирането им.

В член 1, параграф 4 се изяснява и разширява обхватът на член 29 от ЗАСКЗ, като се включват отпадъците от постоянни магнити преди потребление, за да се даде възможност на Комисията да предприеме по-широкообхватни действия за рециклиране на постоянните магнити.

В член 1, параграф 5 се адаптират правилата за упражняване на делегирането, за да се включи новото правомощие по член 1, параграф 2, буква е).

2025/0385 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1252

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[4],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[5],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) От влизането в сила на Регламент (ЕС) 2024/1252 на 23 май 2024 г. насам Комисията събира данни и информация от заинтересованите страни и държавите членки относно неговото прилагане.

[4] ОВ C , , стр. .
[5] ОВ C , , стр. .

(2) Достъпът до сигурни и устойчиви суровини от критично значение е от съществено значение за постигането на целите на Съюза за екологичния и цифровия преход, определени в Пакта за чиста промишленост[6]. Те са също така основни компоненти за промишлеността на Съюза във всички области, включително отбраната. Поради настоящата геополитическа ситуация снабдяването и сигурността на Съюза със суровини от критично значение са изложени на риск и поради това настоящата рамка следва да бъде засилена.

(3) Съгласно Регламент (ЕС) 2024/1252 Комисията е длъжна да организира покани за подаване на заявления за стратегически проекти, като определя крайни срокове най-малко четири пъти годишно. Предвид големия брой получени заявления по всяка покана за признаване на стратегически проекти и за да се гарантира по-добра оценка на отделните заявления, Комисията следва да има възможност да ограничи броя на тези покани в рамките на една година.

(4) Съгласно Регламент (ЕС) № 2024/1252 държавите членки трябва да определят големите дружества до май 2025 г. и в срок от 12 месеца след всяка актуализация на списъка на стратегическите суровини съгласно член 3, параграф 3. Въпреки това големите дружества, които използват суровини от критично значение, могат да извършват дейност в повече от една държава членка. За да се избегне дублиране на определянето на тези големи дружества от различните държавни администрации и да се предотврати рискът от фрагментиране на единния пазар, Комисията следва да определя тези големи дружества, които извършват дейност в Съюза.

(5) От съществено значение е да се засили готовността при риск на големите дружества, определени от Комисията, от съществено значение е задълженията им да бъдат засилени и следователно от големите дружества следва да се изисква да предприемат мерки за намаляване на уязвимостта си, включително чрез диверсификация на веригата на доставките на суровини. Комисията следва да има възможност да получава необходимата информация относно спазването от тяхна страна на задълженията с цел ефективен мониторинг и да гарантира, че те са подготвени в случай на проблем с доставките. Комисията следва да определи мерките за смекчаване, които големите дружества следва да предприемат в случай на уязвимости, като следва да може да го прави посредством делегирани актове.

(6) В рамките на тази оценка на риска големите дружества следва да картографират откъде се добиват, преработват и рециклират стратегическите суровини, които използват, да анализират факторите, които биха могли да повлияят на снабдяването с тях, и да оценят уязвимостта си от проблеми с доставките. С цел да получат ясно разбиране за уязвимостите си, те следва също да картографират веригата за доставка на компонентите, съдържащи суровини от критично значение. За да засилят готовността си, големите дружества следва да докладват за своята оценка на риска на борда на директорите или управителния съвет на дружествата.

(7) Комисията следва да продължи да наблюдава ситуацията и готовността на големите дружества при рискове, като гарантира готовността им в случай на прекъсване на техните вериги за доставки. За тази цел и когато реши да направи това, Комисията може да поиска от големите дружества информация относно

[6] COM(2025) 85 final

спазването от тяхна страна на изискванията и техните мерките за смекчаване, както се изисква от настоящия регламент.

(8) Признаването на рециклираните материали преди потребление допълва оползотворяването на отпадъци след потребление, като гарантира, че производителите могат да подобрят краткосрочното ефективно използване на ресурсите, като същевременно запазят силни стимули за изграждане и разширяване на системи за събиране и рециклиране в края на жизнения цикъл. Следователно допълнителните категории продукти и отпадъците преди потребление са от съществено значение за подобряване на рециклирането, засилване на проследимостта и увеличаване на наличността на вторични материали, като по този начин се подпомага цялостната ефективност на ресурсите и сигурността на снабдяването в Съюза.

(9) За да се постигнат целите, определени в плана за действие RESourceEU, Регламент (ЕС) 2024/1252 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕС) 2024/1252

Регламент (ЕС) 2024/1252 се изменя, както следва:

1) В член 7, параграф 3 втората алинея се заменя със следното:

„Първият краен срок е не по-късно от 24 август 2024 г. Комисията определя крайни срокове до четири пъти годишно.“;

2) Член 24 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. До [СП: въведете дата, съответстваща на датата на влизане в сила на настоящия регламент, плюс 2 месеца] и в рамките на шест месеца от всяко актуализиране на списъка със стратегически суровини, Комисията определя големите дружества, извършващи дейност в Съюза, които използват стратегически суровини за производство на батерии за акумулиране на енергия и електромобилност, оборудване, свързано с производството и използването на водород, оборудване, свързано с генерирането на енергия от възобновяеми източници, въздухоплавателни средства, тягови двигатели, термопомпи, оборудване, свързано с предаване и съхранение на данни, мобилни електронни устройства, оборудване, свързано с производството с изграждане на детайла чрез наслояване на материал, оборудване, свързано с роботика, безпилотни летателни апарати, ракетни пускови установки, радари, спътници и усъвършенствани интегрални схеми.“;

б) добавя се следният параграф 1а:

„1а. Комисията информира големите дружества, които е определила съгласно параграф 1, за това определяне и за техните задължения съгласно настоящия член.“;

в) параграф 2 се заменя със следното:

„2. Големите дружества, посочени в параграф 1, до шест месеца след получаването на информацията за тяхното определяне и най-малко веднъж на

всеки три години и доколкото разполагат с необходимата информация, извършват оценка на риска на своята верига на доставки на стратегически суровини, като тя трябва да включва:

а) картографиране на веригата за доставка на компоненти, съдържащи стратегически суровини;

б) картографиране на мястото на добив, преработка или рециклиране на стратегическите суровини, които използват;

в) анализ на факторите, които биха могли да повлияят на снабдяването им със стратегически суровини;

г) оценка на тяхната уязвимост по отношение на прекъсване на доставките.“;

г) параграф 4 се заменя със следното:

„4. Ако в резултат на оценката на риска, посочена в параграф 2, бъдат установени значителни уязвимости във връзка с прекъсвания на доставките, големите дружества, посочени в параграф 1, полагат усилия за намаляване на тези уязвимости, включително чрез диверсифициране на веригите за доставки на суровини, обмисляне на използване на вторични суровини или замяна на стратегическите суровини.“;

д) параграф 5 се заменя със следното:

„5. Големите дружества, посочени в параграф 1, представят на своя съвет на директорите или управителния съвет резултатите от оценката на риска, посочена в параграф 2.“;

е) вмъкват се следните параграфи 5а и 5б:

„5а. Комисията може да поиска от големите дружества, посочени в параграф 1, да обяснят как спазват задълженията, предвидени в настоящия член. Те предоставят тази информация не по-късно от 30 дни след получаването на искането от Комисията.“

„5б. На Комисията се предоставя правомощието да приеме делегиран акт в съответствие с член 38 за допълване на настоящия регламент, като определи мерките за смекчаване на риска, които големите дружества, посочени в параграф 1 от настоящия член, трябва да предприемат, когато в съответствие с параграф 4 от настоящия член бъдат установени значителни уязвимости във връзка с прекъсване на доставките.

Комисията основава тези мерки за смекчаване на риска на оценка на наличната информация относно рисковете за доставките, търговските потоци между Съюза и трети държави и потенциалните пречки пред търговията със суровини от критично значение и определя максималните дялове на зависимост от една-единствена трета държава във веригата на доставките на суровини от критично значение.“;

ж) параграф 6 се заличава;

3) В член 28, параграф 1, уводните думи се заменят със следното:

„1. Считано от две години от датата на влизане в сила на акта за изпълнение, посочен в параграф 2, всяко физическо или юридическо лице, което пуска на пазара устройства за магнитно-резонансна образна диагностика, вятърни генератори, промишлени роботи, моторни превозни средства, леки

транспортни средства, охлаждащи генератори, термопомпи, електрически двигатели, включително когато електрическите двигатели са вградени в други продукти, автоматични перални машини, барабанни сушилни, микровълнови печки, прахосмукачки, съдомиялни машини, харддискове, преобразуватели, високоговорители, безпилотни летателни апарати за граждански цели или моторизирани играчки, гарантира, че на тези продукти има видим, ясно четим и незаличим етикет, посочващ:“;

4) Член 29 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. До 24 май 2027 г. или две години след влизането в сила на делегирания акт, посочен в параграф 2, като се прилага по-късната от двете дати, всяко физическо или юридическо лице, което пуска на пазара продукти, посочени в член 28, параграф 1, които съдържат един или повече постоянни магнити, посочени в член 28, параграф 1, буква б), точки i), ii) и iii), и за които общото тегло на всички такива постоянни магнити надвишава 0,2 kg, оповестява публично на уебсайт със свободен достъп дела на неодим, диспрозий, празеодим, тербий, бор, самарий, никел и кобалт, оползотворени от отпадъци преди и след потребление, включително дяловете на тези отпадъци, произведени в рамките на Съюза, които се съдържат в постоянните магнити, вградени в продукта.“;

б) в параграф 2 първата алинея се заменя със следното:

„2. Комисията приема делегиран акт в съответствие с член 38 за допълване на настоящия регламент чрез установяване на правила за изчисляване и проверка на дела на неодим, диспрозий, празеодим, тербий, бор, самарий, никел и кобалт, оползотворени от отпадъци преди и след потребление, включително дяловете на тези отпадъци, произведени в рамките на Съюза, които се съдържат в постоянните магнити, вградени в продуктите, посочени в параграф 1 от настоящия член.“;

в) в параграф 3 първата алинея се заменя със следното:

„3. След влизането в сила на делегирания акт, приет съгласно параграф 2, и при всички случаи не по-късно от 31 декември 2031 г. Комисията приема делегирани актове за допълване на настоящия регламент чрез определяне на минимални дялове за неодим, диспрозий, празеодим, тербий, бор, самарий, никел и кобалт, оползотворени от отпадъци преди и след потребление, включително дяловете на тези отпадъци, произведени в рамките на Съюза, или всяка друга комбинация от тях, които трябва да присъстват в постоянния магнит, вграден в продуктите, посочени в параграф 1.“;

г) в параграф 3, третата алинея буква а) се заменя със следното:

„а) съществуващата и прогнозната наличност на неодим, диспрозий, празеодим, тербий, бор, самарий, никел и кобалт, оползотворени от източници на отпадъци преди и след потребление, както и капацитета на рециклиране на Съюза;“;

5) Член 38 се изменя, както следва:

а) в параграф 2 първото изречение се заменя със следното:

„2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 3, параграф 2, член 4, параграф 2, член 5, параграф 3, член 6, параграф 2, член 24, параграф 5б, член 28, параграф 12, член 29, параграфи 2 и 3, член 31, параграфи 1 и 8 и член 34, параграф 1, се предоставя на Комисията за срок от осем години, считано от 24 юни 2024 г.“;

б) в параграф 3 първото изречение се заменя със следното:

„3. Делегирането на правомощия, посочено в член 3, параграф 2, член 4, параграф 2, член 5, параграф 3, член 6, параграф 2, член 24, параграф 5, буква б), член 28, параграф 12, член 29, параграф 2 и 3, член 31, параграф 1 и 8 и член 34, параграф 1, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета.“;

в) параграф 6 се заменя със следното:

„6. Делегиран акт, приет съгласно член 3, параграф 2, член 4, параграф 2, член 5, параграф 3, член 6, параграф 2, член 24, параграф 5, буква б), член 28, параграф 12, член 29, параграф 2 или 3, член 31, параграф 1 или 8 или член 34, параграф 1 влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок може да бъде удължен с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.“

Член 2

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*